

อิทธิพลและอำนาจของกลุ่มอิทธิพลค่านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล :

ศึกษาเฉพาะกรณีการศึกษากำหนดการสร้างเขื่อนน้ำโจน 2525 - 2529

นาย ภาณุ แยมศรี

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-929-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014457

112409.00x

INFLUENCE & POWER OF ENVIRONMENTAL PRESSURE GROUPS OVER GOVERNMENTAL
DECISION MAKING : A CASE STUDY OF NAM CHOAN DAM ISSUE, 1982-1986

Mr. Panu Yamsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-929-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อิทธิพลและอำนาจของกลุ่มอิทธิพลด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อ
การตัดสินใจของรัฐบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีการค้าค้าน
การสร้างเขื่อนน้ำโจน 2525 - 2529

โดย นายภานุ แยมศรี

ภาควิชา การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว.พฤษิสาณ ชุมพล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว.พฤษิสาณ ชุมพล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชาน แยมศรี : อิทธิพลและอำนาจของกลุ่มอิทธิพลด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อการตัดสินใจของ
รัฐบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน 2525 - 2529 (INFLUENCE &
POWER OF ENVIRONMENTAL PRESSURE GROUPS OVER GOVERNMENTAL DECISION
MAKING : A CASE STUDY OF NAM CHOAN DAM ISSUE; 1982 - 1986) อ.ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว.พฤษิวิมล ชุมพล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แบบแผนการต่อสู้ของกลุ่มอิทธิพลด้านอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ที่พยายามมีอิทธิพลและอำนาจต่อการตัดสินใจของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายโครงการ
เขื่อนน้ำโจนระหว่างปี 2525 - 2529.

การศึกษาได้ข้อสรุปว่า การดำเนินงานทางการเมืองของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน
มีอิทธิพลและอำนาจต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ในระดับการชะลอการตัดสินใจ ทั้งนี้โดยกลุ่มคัดค้านใช้
ระบบเหตุผล และข้อมูลทางวิชาการ เป็นทรัพยากรทางการเมืองที่สำคัญ และมีทักษะหรือความสามารถใน
การทำให้ระบบเหตุผลและข้อมูลทางวิชาการผ่านไปสู่มหาชนและบุคคลกลุ่มที่สาม โดยผ่านทางหนังสือพิมพ์
และสามารถมีอิทธิพลและอำนาจต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ประกอบกับการดำเนินยุทธวิธีอื่น ๆ อย่าง
ต่อเนื่องและสอดคล้องกับสถานการณ์ อีกทั้งยังพบว่าลักษณะการจัดการกับปัญหาของนายกรัฐมนตรี ซึ่งมุ่งหา
"สูตร" ที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ ส่งผลให้ยังคงมีการชะลอการตัดสินใจในกรณีนี้ ผลการศึกษาในกรณีเขื่อน
น้ำโจนทำให้สามารถเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเมือง การบริหารในระบบการเมืองอันเป็นรอยต่อ
ของอำมาตยาธิปไตยกับระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ม.ร.ว. พฤษิวิมล

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

INFLUENCE AND POWER OF ENVIRONMENTAL PRESSURE GROUPS OVER
GOVERNMENTAL DECISION - MAKING : A CASE STUDY OF NAM CHOAN DAM ISSUE,
1982 - 1986.

(ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR M.R. PRUDHISAN JUMBALA)

The Study aims to analyze the pattern of environmental pressure groups' attempts to exert influence and power on governmental decision-making in connection with the construction of the Nam Choan Dam during the 1982-1986 period.

The study's findings are as follows :

Environmental pressure groups opposed to the construction of the dam were able to exert influence and power on the decision - making process of the Thai government at the level of deferring its decision. Two political resources the groups mobilized were important. One was technical knowledge. The other was their ability to obtain the cooperation of the press in presenting their case to the public such that pressure was exerted on the the government. This, in combination with other strategies, was carried out in tandem with political situations and events.

It was also found that Prime Minister Prem Tinsulanond's style of decision - making, which aimed at the search for a decision formula acceptable to all parties involved, was a significant factor in the decision being deferred.

The study's findings on the Nam Choan issue adds to understanding about political and administrative behavior in the contemporary Thai political regime which may be characterized as between "bureaucratic polity" and democracy.

ภาควิชา การปกครอง

สาขาวิชา การปกครอง

ปีการศึกษา ๒๕๓๐

ลายมือชื่อนิติต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
ภาพที่ 1	135/1
ภาพที่ 2	149
ภาพที่ 3	156
ภาพที่ 4	157
ภาพที่ 5	159
ภาพที่ 6	174
ภาพที่ 7	185
บทที่	
1 บทนำ	1
2 กรอบแนวความคิดและทฤษฎีในการวิจัย	11
3 ความเป็นมาของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน ; เขื่อนน้ำโจน	34
1. สถานการณ์ทั่วไปด้านพลังงานของประเทศไทย	34
2. สาระสำคัญของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ ตอนบน : เขื่อนน้ำโจน	
3. เหตุการณ์สำคัญโดยสรุปกรณีเขื่อนน้ำโจนและสถานการณ์ ทั่วไปทางการเมืองระหว่างปี (2525 - 2529)	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ลักษณะและบทบาททางการ เมืองของกลุ่มคัดค้านการสร้าง เขื่อนน้ำโจน	57
	1. กลุ่มคัดค้านและฝ่ายสนับสนุนโครงการเขื่อนน้ำโจน	57
	2. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน	64
	ภาพรวมของกลุ่มคัดค้าน	80
	3. ยุทธวิธีของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน	86
	4. กลุ่มคัดค้านในความหมายของกลุ่มอิทธิพลทางการเมือง .	101
5	การเมือง เรื่องการกำหนดนโยบายโครงการเขื่อนน้ำโจน ...	113
	1. โครงการเขื่อนน้ำโจนในมติของกระบวนการ กำหนดนโยบาย	113
	2. การตอบโต้ของฝ่ายสนับสนุนโครงการเขื่อนน้ำโจน	138
6	บทบาทของข้อมูลทางวิชาการและหนังสือพิมพ์ในกรณี ปัญหาโครงการเขื่อนน้ำโจน	146
	1. การต่อสู้ด้านระบบ เหตุผลและข้อมูลทางวิชาการ	147
	ข้อสังเกตบางประการต่อระบบ เหตุผลและข้อมูล ทางวิชาการ	184
	2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน โครงการเขื่อนน้ำโจนกับหนังสือพิมพ์	187
7	บทสรุปของการศึกษา	202
	บทสรุปและข้อสังเกตในการศึกษา	214

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	227
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1	240
ภาคผนวกที่ 2	244
ภาคผนวกที่ 3	249
ภาคผนวกที่ 4	256
ภาคผนวกที่ 5	265
ประวัติผู้เขียน	267

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

จากการจุดประกายความคิดให้หันมาสนใจการเมือง เรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งยังมี การศึกษาค้นคว้าอยู่น้อยมากในวงรัฐศาสตร์ไทยของรองศาสตราจารย์ ดร.แสวง / รัตนมงคลมาศ ครูผู้ให้การฝึกฝนในเรื่องวิธีคิดวิธีทำงานอย่างนักวิจัย คือจุดกำเนิดของวิทยานิพนธ์นี้และผนวก กับความพยายามที่จะชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ไข กำกับ อย่างมีรู้เห็นคิดเห็นย่อย เยี่ยมล้นด้วยความ กรุณาและอบอุ่นด้วยความ เอื้ออาทรของรองศาสตราจารย์ ม.ร.ว.พฤษิเสฏฐ พุมพล อาจารย์ที่ปรึกษา คือมือแข็งแกร่งที่สร้างสรรค์สลัก เสาลากระทั่งศิษย์สามารถบรรลุถึงความ สำเร็จในการทำวิจัยในครั้งนี้ ฉะนั้นโดยสายเลือดที่ถ้อยมั่นในวิถีทางอย่างไทยผู้วิจัยถือเอา ความดีและประโยชน์จากงานวิจัยนี้ต่างหมู่แพรดอกมะ เชื้อนุชาพระคุณครู

อย่างไรก็ตาม หากปราศจากบุคคลต่อไปนี้ ปัญหาคุปสรรคในการวิจัยคงมีอาจบรรเทา ลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอประกาศความขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ทั้งคุณสุริวงค์ เอื้อปฏิภาณ, คุณชวกิจ พันประดิษฐ์ และคุณสาธิต ยวนันทการุณ เพื่อนพ้องนักหนังสือพิมพ์ผู้มากด้วยน้ำใจ เอื้อเพื่อในการแสวงหาข้อมูล การประสานงานกับบุคคลผู้ให้ข้อมูลและให้แง่คิดที่เป็นประโยชน์ ในการวิจัย ทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว, คุณกอบกุล ภู่อธารณ, คุณรัตนา จารุเบญจะ แห่งสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ความสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์ การวิจัยและเอกสารที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งคุณมาลี สบายยิ่ง นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขา วิชาประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อนุเคราะห์ประสานงานการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ และคุณนันทิรา พิศลยบุตร แห่งกรมพลศึกษา ผู้สละเวลาอันมีค่าจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จ

กราบขอบพระคุณคุณพ่ออนุรักษ์ แยมศรี ครูผู้สั่งสอนและสั่งสมให้ลูกรักในความ เป็นธรรมและพี ๆ แห่งครอบครัวแยมศรี ซึ่งเป็นรากฐานสนับสนุนทุก ๆ ทางโดยตลอดทั้งใน การเรียนและการทำงาน ขอบพระคุณท่านนายอำเภอวนิชย์ ฤทธิเดช ที่ให้โอกาสในการลา ศึกษาต่อ และขอบคุณเพื่อนปลัดอำเภอที่ช่วยแบกรับภาระหน้าที่การงานแทน

และสุดท้าย คุณนวลจันทร์ ทัดศรี เธอผู้มีความอดทนอย่างมีรู้ที่สุด ในอันที่จะแกะ ลายมือยุ่งเหยิงอันเกิดจากอารมณ์เห็นคนนาย เกรง เครียดของผู้วิจัย เพื่อจัดพิมพ์ต้นร่างงานวิจัย แต่ละครั้ง เธอเป็นสายธารที่ฉ่ำเย็นมีรู้ เพื่ออดทนในอันที่จะปลอบประโลม เสริมกำลังใจยาม ผู้วิจัยท้อแท้ ความสำเร็จของงานวิจัยนี้ เป็นของเธอส่วนหนึ่งด้วยเช่นกัน .

ภานุ แยมศรี (ขุนหาญ ศรีสะเกษ)